TILAUSHINNAT YHDYSVALLOISSA:
Yksi vuosikerta . $5.50 . . Kuusi kuukautta 3.00
Kolme kuukautta . $1.60 Yksi kuukausi 60
CANADAAN:
1 vuosikerta $7.00; 6 kuukautta $3.75; 3 kuukautta $2.00
SUOMEEN JA ULKOMAILLE:
Yksi vuosikerta . . . . . . $8.50 Kuusi kuukautta $4.50
SUBSCRIPTION RATES IN THE UNITED STATES:
One Year . . . . $5.50 Three Months $1.65
Six Months . . . . $3.00 One Month 60

TOVERI

LÄNNEN SUOMALAISEN TYÖVÄESTÖN ÄÄNENKANNATTAJA

ILMOTOSHINNAT: Kihlaus- ja vihkimä-ilmotukset $3 kerta, $5 kaksi kertaa tavallista kokoa ja suuremmat ilmotukset 70c palstatuumalta. Syntymä-, nimenmuutos- ja kiitoslause-ilmotukset $2 kerta, $3.50 kaksi kertaa tavallista kokoa. Kuoleman-ilmotukset $3 kerta ilman värsyä ja $1 lisämaksua jokaiselta värsyltä ja kiitoslauseesta. Halutaantieto-ilmotukset, korkeintaan 30 sanaa, $1 kerta, kolme kertaa $2. Naima- ja avioero-ilmotukset, korkeintaan 75 sanaa, $4 kerta, kaksi kertaa $7. Suuremmista yhteisilmotuksista tilan mukaan 70c tuuma. Ilmotukset tekstin joukossa (paikkakunta-uutisilmotukset) $1.20 senttiä tuuma, eli 15c rivi, ladottu 8 pointin kirjasimilla. — Kaikki muut lyhytaikaiset ilmotukset 75c tuuma; 3 kuuk. sopimuksella 60c; 6 kuuk. sopimuksella 50c tuuma. Satunnaisia ilmotuksia tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

No. 167 — Tiistaina, Heinäkuun 19 p.—Tuesday, July 19th. — 1921.—NELJÄSTOISTA VUOSIKERTA.—VOL. XIV

KOLMANNEN KANSAINVÄL. KONGRESSI

Trotski tehnyt selvää tilanteesta Neuvosto-Venäjällä

MOSKOVA, heinäk. (F.P.) — Leon Trotskin Kolmannen kansainvälisen kongressille esittämässä raportissa, koskien mailman taloudellista tilannetta, käsitellään m.m. myöskin kirjettä, jonka Yhdysvaltain valtiosihteeri Hughes lähetti tuonnoin Samuel Gompersille ja joka saatettiin julkisuuteen viime huhtikuussa.

"Herra Hughesin kerrotaan sanoneen, että Venäjä on 'jättiläismäinen taloudellinen tyhjyys' ja että Venäjän teolliseen rappeutumiseen ja nälkään eivät olleet syynä saarto ja sisällissota, koska rappeutumisesta ovat kärsineet nekin teollisuuslaitokset, jotka eivät olleet riippuvia ulkomaista ennen sotaa," sanotaan raportissa.

"Väite, että miehiä olisi mobilisoitu vähemmän kuin mobilisoitiin tsaarin aikana, on lapsellinen. Ensiksikin, Venäjän teollisuuteen vaikutti rappeuttavasti ei ainoastaan mobilisointi sisällissotaa, vaan myöskin sitä ennen tapahtunut mobilisointi mailman sotaa varten. Väite, että neuvostohallitus olisi mobilisoinut vähemmän miehiä kuin tsaarihallitus mobilisoi, on laskuopillisesti oikea, mutta silti itseasiassa väärä. Tsaarihallitus jätti ammattitaitoiset miehet tehtaisiin ja verstaisiin, ottaen armeijaan vain ylä- ja keskiluokan nuorukaisia ja vapaaehtoisia ylioppilaita, kun sitävastoin neuvostoarmeijat on pantu kokoon ammattitaitoisista työläisistä. Niinpä Venäjän teollisuuteen vaikuttikin Ranskan, Englannin ja Amerikan interventio tuhoisammin kuin mailman sota.

"Väite, että Venäjän teollisuuslaitokset olisivat olleet muista maista riippumattomia ennen sotaa, osottaa niiden tekijän hämmästyttävän suuressa määrin unohtaneen taloustieteen A B C:n. Kaikki erinäiset teollisuuslaitokset ovat toisistaan riippuvia. Ennen sotaa Venäjä oli osa mailman taloudellisesta systeemistä ja sodan aikana se tuli entistä enemmän riippuvaksi liittolaismaista. Saarto katkaisi nuo tärkeät siteet yhdellä iskulla. Tästä koitui tuhoisia seurauksia kaikille Venäjän tärkeimmille teollisuuslaitoksille ja useissa tapauksissa ne joutuivat halvaannustilaan vain sen takia, että niistä puuttui pieniä tärkeitä osia, joita ennemmin oli tuotettu muista maista. Meiltä esimerkiksi puuttuu useita tarkkoja mittaus-instrumentteja kuin myöskin spiraaliporia. Niinikään meiltä puuttuu hiilikaivannoille tarvittavia litteitä ja pyöreitä metallikaapeleita, joita edesmenneinä aikoina tuotettiin Englannista ja Saksasta.

"On aivan luonnollista, että ryhdyttäessä valmistamaan tuollaisia esineitä maassa, joka on taloudellisesti loppuun uupunut ja eristettynä muista maista, kohdataan suunnattomia vaikeuksia. Metallisihtejä, joita käytetään paperitehtaissamme, myöskin tuotetaan ulkomailta ja niiden puute on saattanut paperiteollisuutemme vaikeaan asemaan. Tätä luetteloa voitaisiin jatkaa moninkertaisesti. Venäjällä ei ole ainoatakaan teollisuusalaa, joka ei olisi ollut joko suoranaisesti tai epäsuorasti riippuva muista maista ennen sotaa. Jos herra Hughes voisi käsittää näiden ilmiöiden taloudellisen merkityksen ja niiden mailmanlaajuiset suhteet, niin hänen täytyisi sanoa: 'Se tosiseikka, että Venäjä, ollen eristettynä mailman taloudellisesta systeemistä, ensin mailmansodan ja sitten sisällissodan uuvuttamana, on neuvostohallituksen hallitessa kestänyt yhtämittaisen kolme vuotta kestäneen intervention ja sillä ajalla käydyt sodat sekä kyennyt ruokkimaan, vaatettamaan ja asestamaan armeijan, johon on joinakin aikoina kuulunut yli 5,000,000 miehen — tämä tosiseikka on todella ihmeellinen. Minkäänmuunlainen hallitus ei olisi samanlaisissa olosuhteissa voinut kehittää sellaista elinvoimaisuutta.' "

MOSKOVA, heinäk. — Pravda, selostellessaan Leninin raporttia Kolmannen Internationalen kokoukselle, ilmottaa, että kaikki Venäjän taloudelliset ja poliittiset toimenpiteet koskevat sisäisiä asioita esitettiin täydellisesti Kolmannen Internationalen kaikista maista saapuneille edustajille. Kongressi antoi tunnustuksen Venäjän Kommunistipuolueen taktiikalle.

Ainoana arvostelijana esiintyi Saksan Kommunistinen Työväenpuolue, lausuen sen johdosta Pravda vain yksinkertaisesti:

"Proletaarisen diktatuurin menestyminen ja lujuus on jokaisen vallankumouksellisen työläisen ehdoton velvollisuus."

Berliinistä tulleen tiedon mukaan on Leninin kanta 'maatalouskysymyksessä yksimielisesti hyväksytty Kolmannen Internationalen kokouksessa. Kuten muistetaan, herätti tunnettu dekreetti rajotetusta vapaakaupasta väittelyä Venäjän kommunistien eri piireissä, mutta on Leninin kanta tullut nyt hyväksytyksi.

Kommunistinen Nuorisointernationale koolla.

Toinen kansainvälisen Kommunistisen Nuorisointernationalen kongressi avattiin 7 p. Moskovassa ja otti ensi päivän kokoukseen osaa sata edustajaa, edustaen 35 maata. Järjestössä on nyt 800,000 jäsentä.

Englannin hallitukselle maksettu rahoja

WASHINGTON, D. C., heinäk. 18 p. — Yhdysvaltain hallitus on maksanut Englannin hallitukselle kuletuskuluja, jotka johtuivat äskeisestä suursodasta, yhteensä $32,688,352, vaikka Englannin hallitus on Yhdysvaltain hallitukselle velkaa $4,500,000,000, josta ei ole maksettu edes korkoakaan.

Maksu tehtiin Yhdysvaltain ylisyyttäjä Daughertyn neuvosta, joka sanoi että maamme lait, jotka kieltävät rahojen maksamisen sellaisille, jotka ovat hallitukselle velkaa ennenkuin ovat maksaneet velkansa, eivät sovi tähän tapaukseen, koska kansainväliset raha-asiat sovitaan diplomaattisia teitä eikä oikeusistuinten kautta.

Semmoista se on se "suoranpelin" diplomatia.

Panee paatuneen tuomarinkin ihmeisiinsä

POUGHKEEPSIE, N. Y., heinäk. 18 p. — Viime lauvantaina oli täkäläisessä oikeudessa ylioikeuden tuomari Morschauerin edessä kuulusteltavana Mrs. Emilie Simon Whiten avioerovaatimus miehestään, kuuluisasta radikaalista, Bouck Whitesta. Todistajana esiintyessään koetti Mrs. White kertoa miehensä "petollisesta menettelystä houkutellessaan hänet vaimokseen", jota Bouck White kuunteli katsellen lattiaan. Kun hänen vaimonsa todistus oli loppunut, sanoi White tuomarille että paras olisi antaa vaimolle ilman muuta avioero, sillä vaikkakin hänen toivomuksensa olisivatkin olleet toiset, niin käsittää hän nyt ettei heidän yhdessäolonsa voi olla onnellista.

Tuomari sanoi että jollei hänen vaimonsa syytöksiä petollisuudesta voida todistaa, niin ei hän voi myöntää avioeroa, johon White vastasi tehden epätoivoisen liikkeen, saattaen tuomarinkin ihmettelemään hänen epäitsekkyyttään.

Ehdottaa kansainvälistä luottolaitosta

CLEVELAND, Ohio, heinäk. 17 p. — Täällä koolla olleen valtion pankkiirien konventsioonin eräässä istunnossa piti Yhdysvaltain rahastoviraston virkamies D. R. Crissinger puheen, jossa hän kehotti käyttämään maassamme olevia suuria kultakasoja perustamaan kansainvälisen luottolaitoksen, jonka tehtävänä tulisi olemaan eri maiden rahanvaihto-kurssin y. m. sellaisten seikkojen uudelleen järjestäminen. Hän sanoi että jos esimerkiksi kurssi jatkuvasti tulee olemaan nykyisellä asteellaan, eivät maailman taloudelliset asiat tule hituistakaan paranemaan, vaan päin vastoin yhä huononevat huononemistaan, kunnes ne lopulta joutuvat tykkänään korjaamattomaan tilanteeseen.

Workers' Soc. Pub. Co. entinen presidentti on vapautettu syytöksestä

Entinen Industrialistia kustantavan yhtiön presidentti John Salo on lopullisesti vapautettu kaikista häntä vastaan sodanaikaisten lakien perusteella nostetuista syytöksistä. Syytökset aiheuttivat joistakin Industrialistissa julkaistuista kirjotuksissa. Toisten yhtiöin virkailijain ja lehden toimittajain samoista syytöksistä aiheutuneet oikeusjutut ovat vielä keskeneräisinä, syytetyt ollen takauksilla vapaina. — Ind.

MERIMIESTEN OLOSUHTEET

Tyyneellämerellä lakko yhä jatkuu, vaikkakin hajanaisena

WASHINGTON, D. C., heinäk. 18 p. (F. P.) — Tyynenmeren laivamiesten lakon sovitteluyritykset ovat kaaosmaisessa tilanteessa. Äsken päättyneellä yleisäänestyksellä ovat sovitteluehdotuksen hylänneet merimiehet miltei yksimielisesti, lämmittäjät ja öljyäjät ovat hylänneet sen neljällä äänellä yhtä vastaan, kun taas kokit ja stewardit ovat sen hyväksyneet.

Merimiesten union presidentti Andrew Furuseth oli lähettänyt Tyynenmeren laivamiehille kehotuksia, joissa hän koetti saada heidät hyväksymään sovinnonehdot. Mutta vaikka nämä ehdot olisivat olleet vähän edullisemmat kuin millä Atlannin laiva miehet olivat olleet pakotettuja tekemään rauhan, eivät merimiehet ja lämmittäjät ja öljyäjät ole niihin suostuneet.

Tyynenmeren laivojen omistajat ovatkin alkaneet toimenpiteisiin pannakseen laivoihinsa skääppiväestöt.

Vielä sen lisäksi, että he päättivät olla suostumatta kompromissiin, äänestivät Tyynenmeren merimiehet päätökseen ehdotuksen, jossa puhuttiin liitosta laivanlastaajien ja muiden kuletustyöläisten kanssa.

San Franciscon merikoneenkäyttäjien järjestö on päättänyt erota sekä merimiesten unioiden liitosta että American Federation of Laborista.

Furuseth selittää lakkotappiota.

WASHINGTON, D. C., heinäk. 13 p. (F. P.) — Merimiesten järjestön sihteeri Andrew Furuseth ilmotti lauvantaina virallisesti merimiesten lakon menettämisestä, mikä alkoi toukok. 1 p. sen johdosta, että laivahallinto alensi palkkoja merimiehiltä ja kielsi union luottamusmiehiltä oikeuden tulla laivoihin kokoamaan unionmaksuja laivojen ollessa satamassa.

Lakko Tyynenmeren rannalla jatkuu ja on olemassa melkoisia toiveita, että se saadaan päättymään kompromissilla.

Furuseth on lähettänyt kirjeen järjestönsä jäsenille, missä hän sanoo:

Tappelu menetetty, mutta taistelu jatkuu.

"Tappelu on tapeltu ja menetetty. Me olemme hävinneet monta tappelua jo ennen. Mutta taistelijalle, joka taistelee aatteen puolesta, ei häviö merkitse mitään muuta kuin että hänen toistaiseksi on muutettava taistelutaktiikkaa.

"Me emme tappele voittaaksemme tappeluita, vaan saadaksemme takaisin asemamme ihmisten keskuudessa. Washington menetti monta tappelua ennenkuin voitti ja Bruce hävisi yhä uudelleen ja uudelleen ja kuitenkin hän voitti. Severre hävisi myöskin tappelun tappelun jälkeen, samoin Kustaa Vaasa ja Frederick Suuri.

"Tämä yksi tappelu on menetetty, mutta taistelu yleensä ei ole menetetty ellette sitä halua. Sallikaa minun palauttaa mieliinne muutamia tappeluista, joita olemme hävinneet sekä Tyynellämerellä, että Atlannilla, sekä Suurilla järvillä. Kuitenkin olemme taistelumme aikana voittaneet enemmän kuin yksikään toinen unio nykyaikana.

Ennen kärsitty suurempia tappioita.

"Meidän taistelumme alkoi Tyynellämerellä Amerikan merimiesten vapautuksen puolesta. Me voitimme tämän taistelun. Meille on laki myöntänyt vapauden, minkä puolesta me taistelimme. Laki on nyt meidän aseemme. Jos meillä on rohkeutta käyttää sitä oikein, voimme piakkoin katsoa tätä tappiota ainoastaan miellyttävänä muistona.

"Suuremman tappion kuin nyt kärsimme Tyynellämerellä v. 1886. Paljon enemmän kuin nyt, hävisimme uudelleen v. 1893. Mutta me emme menettäneet toivoamme ja rohkeuttamme. Me muutimme taktiikkaa ja taistelimme voittoon. Me hävisimme järvillä, mutta emme lopettaneet taistelua. Me hävisimme Atlannilla yhä uudelleen ja uudelleen, mutta me muutimme taistelutapoja ja voitimme toisen tappelun. Me voimme ja meidän täytyy voittaa vieläkin, jos näemme tien ja meillä on rohkeutta kävellä sitä......"

Mustalistajärjestelmän torjuminen.

Furuseth ehdottaa että merimiehet voivat vaihtaa asuntopaikkaa ja laivaa ja mennä sellaisiin paikkoihin, missä heitä ei tunneta, jos mustalistajärjestelmää käytetään niin armottomasti kuin arvellaan. Mustalistajärjestelmä on epäonnistunut union merimiehiä vastaan jokaisessa yrityksessä. Hän ehdottaa että miehet "vievät lakon laivoille" käyttämällä hyväkseen merimieslain eri kohtia ja määräyksiä. Jos laivojenomistajat rikkovat merimieslain määräyksiä, voivat merimiehet pysähdyttää laivan seuraavaan satamaan. He voivat uhrautua lain noudattamiseen ja häiritä laivanomistajia, jotka nyt puhuvat lakon kostamisesta.

Maailman laivanomistajat merimiehiä vastassa.

Toistaen aikaisemman syytöksensä, että koko maailman laivanomistajat olivat kietoutuneet taisteluun amerikalaisia merimiehiä vastaan, sanoo Furuseth rehellisesti, että olisi ollut ihme, jos merimiehet olisivat voittaneet. Laivankoneenkäyttäjät, jotka olivat erimielisiä keskenään ja joilta puuttui järjestöä ja sitkeyttä pitkään taisteluun, jäivät pian pois taistelusta ja siten lamauttivat merimiesten suurta joukkoa.

"Meidän tehtävänämme on nyt järjestää joukkomme uudelleen ja pysyä uskollisena itsellemme ja jatkaa taistelua", sanoo Furuseth. "Jos meillä on rohkeutta ja tahtoa, tulee kaikki vielä päättymään hyvin. Jos meillä ei ole ja jos me emme voi tehdä muuta kuin etsiä vieraita jumalia, olemme hukassa. Alennus tulee seuraamaan alennusta ja tappio tappiota emmekä me muuta ansaitsekaan."

SODAN PILVIÄ LEIJAILEE LÄH. IDÄSSÄ

Bulgarian peljätään pistävän tulen Balkanin ruutitynnöriin

LONTOO, heinäk. 19 p. — Tilanne läheisessä Idässä on uhkaavampi kuin se on ollut milloinkaan jälkeen aselevon allekirjottamisen. Englanti, Ranska ja Italia ovat vaihtaneet keskenään nootteja, joissa on käsitelty kysymystä tavasta, millä olisi suhtauduttava Bulgariaan.

Huolimatta Bulgarian hallituksen vakuutuksista, että se ei aio ryhtyä vihollisuuksiin Kreikkaa vastaan eikä liioin minkäänlaisiin tekemisiin kemalilaisten kanssa, Englannin hallitus kuitenkin otaksuu sen pistävän tulen Balkanin ruutitynnöriin ensimäisen tilaisuuden tultua, todennäköisesti yhdessä Venäjän(?), Turkin ja Unkarin kanssa. Peljätään tuohon sotaan lopulta kietoutuvan myöskin Itävallan.

Apulais-ulkoministeri Cecil Harmsworth sanoo Konstantinopolissa paljastetun salaliiton, jonka Neuvosto-Venäjän pitäisi muka muodostaneen tarkotuksella murhata ententen viranomaisia. Englannin Välimeren laivasto on keskitetty lähelle Konstantinopolia pari viikkoa sitten annetun määräyksen mukaisesti. Maltasta on lähtenyt Turkkia kohti useita ammuksilla lastattuja kuljetuslaivoja ja ulkoministeriöstä tiedotetaan sinne lähetetyn myöskin lisää sotaväkeä.

Englantilaiset lehdet vastustavat uutta sotaa sekä avustuksen antamista Kreikalle, samalla vaatien liittolaismaita ryhtymään yhdessä diplomaattisiin toimiin tilanteen selvittämiseksi ja jättämään sotaiset puuhat sikseen.

Inkpin kuudeksi kuukaudeksi pakkotyöhön

LONTOO, heinäk. (F. P.) — Albert S. Inkpinin, Englannin Kommunistipuolueen sihteerin, on Lontoon loordimajuri tuominnut pidettäväksi kuusi kuukautta pakkotyövankilassa sen johdosta, että hän on levittänyt Kolmannen kansainvälisen teesejä ja muuta kommunistista kirjallisuutta. Juttu on kuitenkin vedottu ja Inkpin laskettu takuuta vastaan vapaaksi.

Jutun käsittely kesti seitsemän viikkoa. National Labor Press langetettiin 200 punnan sakkoon sen takia, että se oli painanut neljä kommunistista lentolehteä ja sen lisäksi määrättiin suorittamaan oikeudenkäyntikuluja 42 puntaa. Yhtiön liikkeenhoitajaa Albert Rosea sakotettiin 30 puntaa.

SIPERIASSA LÖYDETTY HIILTÄ

TALLINNA, heinäk. 19 p. — Pietarin lehdet kertovat, että kivihiilitutkimukset Kusnezkijn laaksossa Siperiassa ovat johtaneet aavistamattomiin tuloksiin. Lehdet sisältävät fantastisia numeroita hiilen määrästä. Kerrotaan, että varastot ovat puolitoista kertaa suuremmat kuin Englannin varastot ja ulottuvat paikoin maan pintaan. On ryhdytty toimenpiteisiin hiilen nostamiseksi.

TUOMITTIIN SYYLLISIKSI

Sacco ja Vanzetti on havaittu syyllisiksi ensiluokan murhaan

DEDHAM, MASS., heinäk. 15 p. (F. P.) — "Olemme syyttömiä; te tapatte kaksi syytöntä miestä!" huudahti Nicola Sacco eilen illalla, kun valamiehistö antoi päätöksensä, jonka mukaan Sacco ja Vanzetti havaittiin syyllisiksi ensiluokan murhaan. Saccon vaimo tuli hysteeriseksi, kun Saccon käsiin pantiin raudat ja hänet kuletettiin pois. Vanzetti oli tyyneenä ja vaiti. Valamiehistö pohti kysymystä viisi tuntia.

Puolustuslakimiehet tulevat heti ryhtymään vetoomustoimenpiteisiin ja on varmaa että kuluu pitkä aika ennenkuin tuomio luetaan.

DEDHAM, MASS., heinäk. 11 p. (F.P.) — Mrs. Rosa Sacco oli tänään todistamassa omasta puolestaan jutussa, jossa hänen miestään ja Bartolomeo Vanzettia syytetään Frederic A. Parmenterin ja Alessandro Bartellin murhasta huhtikuun 15 päivänä 1920. Sen lisäksi esitettiin eräitä täydennystodistuksia, joista merkityksellisin oli erään ruokatavarakauppiaan muistiinpanot, joissa osotettiin Saccon ostaneen tavaroita maaliskuussa, joista hän suoritti maksun huhtikuun 15 päivänä; samoihin aikoihin, jolloin murha South Braintreessa tapahtui. Kuulustelujen päätyttyä puolustajalakimies ilmotti että kaikki syytettyjen todistukset ovat nyt esitetyt.

Piirisyyttäjä Katzmann ilmotti, että syyttäjän yhteenveto asiasta tullenee esitetyksi yhdessä päivässä. Vastaajan lakimies ilmotti ei pitävänsä puolustuspuhetta laisinkaan, ellei syyttäjän puolesta jotakin uutta tuoda esille huomenna. Oikeus kokoontuu huomen aamulla kello 9 saattaakseen päätökseen jutun, jota on käsitelty toukokuun 31 päivästä lähtien.

Mrs. Saccon kuulustelun aikana piirisyyttäjä esitti muutamia kysymyksiä, nähtävästi tarkotuksella varmentaa eräitä seikkoja, joiden suhteen todistaja oli epävarma.

Ensimäisenä todistajana tämänpäivän istunnossa oli eräs New Haven rautatien lämmittäjä, Henry McCarthy, joka saapui junalla South Braintreehen juuri samaan aikaan kuin murha oli tapahtunut. Hän kertoi keskustelleensa asiasta portinvahti Levangien kanssa, joka myöhemmin on ollut tuntevinaan yhden vastaajista yhdeksi niistä miehistä jotka autolla karkasivat tapahtumapaikalta. Silloin Levangie oli McCarthylle maininnut, että hän ei voisi autolla karanneita miehiä tuntea, jos he vastaan sattuisivat tulemaan.

George T. Kelly oli todistamassa Saccon lakeista. Hän selitti Saccolla tehtaassa olleen kaksi lakkia, mutta sellaista kun se lakki mikä murhapaikalta oli löytynyt, ei Sacco milloinkaan ollut tehtaassa käyttänyt.

James M. Hayes, Stoughtonista, todisti olleensa Bostonissa huhtikuun 15 päivänä ja palanneensa sieltä myöhään iltapäivällä. Hän ei tuntenut Saccoa, eikä muistanut nähneensä häntä junassa. Hayes oli edellisellä viikolla ollut kuulusteluja seuraamassa ja oli Sacco tällöin huomannut hänet kuulijain joukosta, nähneensä hänet junassa Bostonista palatessaan edellämainittuna päivänä.

Seuraava todistaja oli Carol Affe, jonka kuulustelua kesti keskipäivän. Hän todisti myyneensä Saccolle ruokatavaroita maaliskuun 20 päivänä ja oli kysymyksessä ollut muun muassa Affen ostajapiirin laajentamisesta Stoughtoniin. Maksun ostetuista tavaroista oli Sacco huhtikuun 15 päivänä suorittanut Bostonissa.

Affe joutui ankaran ristikuulustelun alaiseksi ja hänen muistiinpanojaan tarkasteltiin sekä vertailtiin kirjotukseen, jonka hän piirisyyttäjän määräyksestä kirjotti oikeussalissa. Affe pysyi jyrkästi väitteessään, että muistikirjansa oli ehdottomasti tosiasiain mukainen.

Kuulustelun kuluessa esitettiin niinikään Saccon isän kirje, jossa mainitaan hänen äitinsä kuolemasta ja palaamisesta Italiaan. Sen yhteydessä uudelleen käsiteltiin passin hakua ja sen yhteydessä olevia seikkoja, jotka muun muassa olivat aiheuttaneet Saccon matkan Bostoniin sinä päivänä jolloin murha South Braintreessa tapahtui.

Villejä tietoja Mooney jutusta

SAN FRANCISCO, heinäk. 11 p. — Seikka, mikä vaikuttaa koko eteläisen Tyynenmeren rannikon työväen liikkeeseen, on ylimääräisen suurjuryn kokoontuminen toissailtana tarkoituksella tutkia todistuksia, joita sille sanotaan esitetyn erään käsialantuntijan taholta. Tämä käsialantuntija on selittänyt varmuudella tietävänsä, että varusteluparaadin pommia v. 1918 ei valmistanut Thomas Mooney eikä hänen kanssatuomittunsa, vaan että työ oli erään I. W. W liiton jäsenen työtä, joka nyt on vankilassa Leavenworthissa suorittamassa neljäntoista vuoden tuomiota.

Mies jota käsialantuntija Chancy McGovern täten syyttää on Frederick Esmond, jonka sanottiin olleen erään I. W. W. liiton osaston sihteerin tässä kaupungissa. Esmondin mukana syytetään myöskin hänen vaimoaan Leonea, joka on syytteessä syndikalistilain nojalla.

Syytös pidettiin ensin salassa.

Muutama päivä sitten pidettiin neuvottelu McGovernin, majuri Rolphin ja poliisipäällikön kesken ja asia jätettiin piirisyyttäjälle, joka kutsui ylimääräisen suurjuryn istuntoon. Asia pidettiin salassa aivan siihen asti kun suurjury kokoontui.

Täkäläiset I. W. W. liiton jäsenet kielsivät heti saatuaan tiedon näistä syytöksistä, että heidän liittonsa jäsenillä olisi ollut mitään tekemistä räjähdyksen kanssa, mistä Mooney ja Billings tuomittiin.

Muutamat I. W. W. liiton jäsenet lausuivat tämän liikkeen olevan vain uuden yrityksen leimata heidän järjestöään väkivaltaisuuksia ajavaksi järjestöksi. He selittivät, että ellei kauppakamari voinut pitää telkien takana Mooneyä ja Billingsiä, saattoivat he ainakin muuttaa syytöksen I. W. W. liiton niskoille saadakseen tukea viisivuotiselle taistelulleen järjestynyttä työväkeä vastaan.

Väittää rouva Esmondin kirjottaneen varotuskirjeen.

Suurjuryn istunnossa toissapäivänä todistivat useat sanomalehtien toimittajat saaneensa "varotuksia" räjähdyksestä, mikä tulisi tapahtumaan varusteluparaadipäivänä. Näitten varotuksien laatija on käsialantuntija McGovernin mukaan Mrs. Esmond. Käsialantuntija selitti suurjurylle Esmondin olleen sen "tunnustuksen" tekijän, minkä entinen poliisipäällikkö White oli saanut ja missä Esmondin väitetään tunnustaneen olleensa syyllisen räjähdykseen, eikä Mooney ja Billings.

Entisen piirisyyttäjä Fickertin, joka juonitteli Mooneyn jutun ja joka on suoranaisesti vastuunalainen siitä hysteriasta ja terrorista, mikä syytettyjä vastaan luotiin, sanottiin olleen myöskin todistamassa suurjurylle. Fickertin, joka tunnetaan, mitä katkerimmaksi järjestyneen työväestön viholliseksi, sanotaan sanoneen suurjurylle tämän "uuden todistuksen" johdosta:

"Minulla on hallussani erään I. W. W. liiton jäsenen valallinen lausunto, joka vannoo olleensa saapuvilla yhdeksän I. W. W. liiton jäsenen tehdessä valaa ja päättäneen rakentaa pommin. Nämä miehet vannoivat asettavansa pommin sellaiseen paikkaan, missä se olisi vaikuttavin. Jos on välttämätöntä, tulen todistamaan suurjuryn eteen."

Ovat sitä mieltä, että Mooney on vapautettava.

Mooneyn lakimies Maxwell McNutt on lausunut, että jos nämä syytökset ovat tosiperäisiä, tulevat Mooney ja Billings vapautumaan. Kumpikaan heistä ei ollut I. W. W. liiton jäsen. I. W. W. liiton jäsenet vakuuttavat, että Mooney ja Billings olisi heti vapautettava muitta mutkitta. He selittävät että tuomittuja ei olisi koskaan pitänyt tuomita rikoksesta, jota he eivät ole tehneet. Mutta he pitävät tätä viimeistä yritystä keinona myrkyttää edelleen yleisön mieltä heidän järjestöään vastaan asettamalla tämän rikoksen heidän niskoilleen.

SAN FRANCISCO, Cal., heinäk. 15 p. (F. P.) — Näyttää siltä, ettei kierästi alotetulla Esmondin jutulla tule olemaan niinkään suurta merkitystä, sillä kuten yleisesti tiedetään, on Esmond vankilassa vain ajottain täydellä järjellä eikä hänen "tunnustuksensa" siis paljoakaan paina, ei edes täkäläisessäkään "oikeuden" jaossa. On kuulunut sellaisiakin mielipiteitä, että tämä voi olla puuhaa tekosyyn hakemiselle, jonka nojalla voidaan Mooney päästää vankilasta ilman, että siihen sisältyisi tunnustus niin häikäilemättömästä oikeuden väärinkäytöstä kuin juttu todella sisältää.

RANSKA TAHTOO PITÄÄ ISON ARMEIJAN

Ollakseen valmis taistelemaan Neuvosto-Venäjää vastaan

PARIISI, heinäk. 19 p. — Johtavat ranskalaiset yleensä ovat sitä mieltä, että jollei seuraavien kuukausien aikana huomattavasti edistytä pyrittäessä normaalisiin suhteisiin Venäjän kanssa, niin mitään tuloksia eivät tuota keskustelut Washingtonin konferenssissa sotavarustusten vähentämisestä. Ja Ranska luonnollisestikin tulee lausumaan viimeisen sanan tuossa konferenssissa maasotavoimista, tehköötpä merivoimiinsa nähden johtavassa asemassa olevat maat keskenään minkälaisia sopimuksia tahansa. On myöskin todennäköistä, että Japanikin kieltäytyy, samoista syistä kuin Ranska, suostumasta siihen, että maasotavoimia vähennettäisiin.

Ranskan pääministeri Briand on vakuutettu siitä, että aseistariisuminen Saksassa edistyy tyydyttävästi, eikä hän aio esittää Saksan taholta uhkaavaa vaaraa syyksi siihen, miksi Ranskalla pitäisi olla suuri armeija, mutta Venäjää hän pitää perin vaarallisena ja hän tahtoo pitää Ranskan aina valmiina antamaan apua, milloin hyvänsä joku bolshevikien hyökkäykselle altis puhvelivaltio sitä tarvitsee, olkoonpa se sitten Suomenlahden rannalla, Balkanilla tai läheisessä Idässä. Ja Ranskalla on toinenkin syy, miksi sillä täytyy olla suuri armeija: oman maan bolshevikien taholta uhkaava vaara.

Muudan hallitusvirkailija sanoi U. P:n kirjeenvaihtajalle hallituksen pitävän suuria joukko-osastoja Pariisin piirissä yksinomaan varotuksena työläisille, etteivät he nousisi kapinaan. Ja kuitenkin sitä pidettiin naamioituna militaristisena manööverinä Saksan taholta kun se vaati itselleen oikeutta pitää yllä suurta armeijaa sisäisten kapinain varalta. Tämä vain osottaa kuinka vähän vilpittömyyttä ja suorasukaisuutta on odotettavissa eri maiden edustajilta yleisessä aseistariisumiskonferenssissa, missä jokainen maa väittää omia sotavarustuksiaan pidettävän yllä vain puolustusta sekä lain ja järjestyksen ylläpitämistä varten, mutta kaikkien toisten maiden armeijoita sensijaan hyökkäysaikeissa.

Sodan ennustetaan puhkeavan Puolan ja Venäj. välillä

KÖÖPENHAMINA, heinäk. 19 p.— Puola ja Venäjä mobilisoivat joukkojaan ja vihollisuudet noiden maiden välillä voivat puhjeta ilmiliekkeihin, mikäli tänne tiedotetaan. Puola on kutsunut aseisiin 11 reserviluokkaa ja Venäjä 7. Venäjällä mobilisoituja joukkoja voitanee kuljettaa länsirintamalle, mutta mahdollisuus on myöskin olemassa, että ne viedään Vähään-Aasiaan avustamaan kreikkalaisia vastaan taistelevia Turkin natsionalisteja.

Puolan ja Venäjän välit on nähtävästikin saanut kiristymään Puolan vastaus Venäjän noottiin, jossa Venäjä vaati Puolan hallitusta tukahuttamaan Varsovassa olevien venäläisten vastavallankumouksellisten, olletikin herra Savinkoffin puuhat. Puolan hallitus ilmottaa ei muka suosivansa vastavallankumouksellisten edesottamisia, mutta tahtoo pidättää itselleen oikeuden tarjota turvapaikan poliittisille pakolaisille.

LONTOO, heinäk. 19 p. — Helsingistä tiedotetaan, että Venäjällä on määrätty pantavaksi toimeen yleinen mobilisointi. Tiedolle ei ole saatu vahvistusta.

BERLIINI, heinäk. 19 p. — Sodan pilvet kohoavat jälleen uhkaavina Puolan ja Venäjän rajalla, sanotaan tiedonannossa, jonka Neuer Berliner Zeitung on eilen saanut Warsovasta. Sen mukaan syytetään Puolan hallituksen taholta Neuvosto-Venäjän hallitusta siitä, että se pyrkii sekaantumaan Puolan sisäisiin asioihin.

Venäjän ulkoasiain ministeri Tshitsherinin ilmoitetaan lähettäneen nootin Warsovaan, syyttäen siinä puolalaisia Riikassa tehdyn rauhansopimuksen rikkomisesta.

Kööpenhaminasta ilmoitetaan siellä ilmestyvän Politiken-nimisen lehden selittävän, että Venäjän Puolalle lähettämä, Riikan rauhansopimusta koskeva nootti on suoranainen ultimaattumi.